

WDROŻENIE EKONOMII BEHAWIORALNEJ W KSZTAŁTOWANIU POLITYKI PUBLICZNEJ: BEHAWIORALNE POLITYKI PUBLICZNE

STRESZCZENIE

Problem badawczy dotyczy odpowiedzi na pytanie, czy behawioralne polityki publiczne są skuteczniejsze od tradycyjnych polityk publicznych (takich, które lekceważą irracjonalne tendencje jednostek i uznają człowieka za w pełni racjonalnego) w sferach społeczno-ekonomicznych, w których siła woli człowieka jest szeroko wykorzystywana.

Hipoteza badawcza zakłada, że behawioralne polityki publiczne stanowią metodę uzupełniającą tradycyjne polityki publiczne (zaniedbujące irracjonalne tendencje jednostek i uznające człowieka za w pełni racjonalnego) w sferach społeczno-ekonomicznych, w których siła woli człowieka jest szeroko wykorzystywana. Określono także sfery: zwiększanie oszczędności i dawstwa narządów, zmniejszanie zużycia energii, nakłanianie ludzi do spożywania mniejszej ilości plastikowych toreb, zwiększanie frekwencji wyborczej, zwiększanie przestrzegania przepisów podatkowych, pomoc w obszarach takich jak zdrowie, edukacja, kwestie ochrony środowiska, pomoc rządowa i edukacja. Obszary te zostały wybrane ze względu na intensywną siłę ludzkiej woli, wpisują się w współczesne trendy polityczne i zapewniają innowacyjne rozwiązania.

Pytania badawcze:

- Jaki jest wpływ racjonalnego wyboru na proces podejmowania decyzji przez jednostki?
- W jaki sposób ekonomia behawioralna przyczynia się do projektowania polityki publicznej?
- W jakich obszarach analizę behawioralną można zastosować w projektach polityki publicznej?
- Jakie błędy poznawcze i heurystyki można wykorzystać do tworzenia skutecznych projektów polityki publicznej?
- Jaka jest etyka libertariańskiego podejścia paternalistycznego?

- Czy szturchanie można uznać za metodę manipulacji?
- Czy z punktu widzenia ustroju politycznego uzasadnione jest wykorzystywanie metod behawioralnych do wpływania na proces decyzyjny obywateli?
- Jakie są zalety i wady wdrażania spostrzeżeń behawioralnych do projektów polityk publicznych?
- Jakie są instytucjonalne, historyczne i teoretyczne ramy behawioralnej polityki publicznej?

W badaniu zastosowano kilka metodologii. Są one prezentowane w następujący sposób:

- Analiza badań wtórnych
- Analiza historyczna
- Ekonomia eksperymentalna
- Oficjalna analiza dokumentów
- Badania Delphi

Ekonomia behawioralna bada ludzkie podejmowanie decyzji za pomocą koncepcji psychologicznych. Badanie to rzuca światło na błędy poznawcze i niezbadane obszary heurystyki, ujawniając, w jaki sposób ludzie odchodzą od paradygmatu racjonalnego aktora. Celem jest połączenie modeli ekonomicznych ze złożonymi, a nawet irracjonalnymi cechami ludzkiego procesu decyzyjnego. W badaniu tym uznano, że polityka publiczna wpływa na ludzi o odrębnych cechach i ograniczeniach poznawczych. Zatem uwzględnienie tych błędów poznawczych i heurystyk podczas tworzenia polityki publicznej może zapewnić lepsze wyniki. W tej pracy zbadane są behawioralne podstawy polityki publicznej. Należą do nich ekonomia behawioralna, błędy poznawcze i heurystyki, architektura wyboru, teoria szturchnięcia i libertariański paternalizm.

W pracy odróżniono modele racjonalne, które nakazują podejmowanie decyzji, od modeli behawioralnych, które wyjaśniają, w jaki sposób ludzie w świecie rzeczywistym podejmują złożone decyzje. To rozróżnienie pokazuje znaczenie ekonomii behawioralnej w tworzeniu polityk publicznych odpowiadających zachowaniom ludzi w świecie rzeczywistym. Badanie to dowodzi, że ekonomia behawioralna stanowi główny punkt zwrotny, odrzucając zbyt uproszczone założenia doskonałej racjonalności, które zdominowały teorię ekonomii. Zamiast tego pokazuje, jak uprzedzenia poznawcze, emocje i normy społeczne wpływają na decyzje ekonomiczne, zapewniając głębsze zrozumienie kondycji ludzkiej. Podstawowa koncepcja, teoria perspektywy, rzuca światło na główny wpływ niechęci do strat. To pokazuje, że ludzie bardziej cenią unikanie strat niż zysk, wprowadzając irracjonalność w podejmowaniu decyzji.

Zmiana paradygmatu podważa teorię oczekiwanej użyteczności, wymagając pełnej oceny głęboko zakorzenionych założeń ekonomicznych. W rozprawie dokonano krytycznej analizy historii myśli ekonomicznej, koncentrując się na zmieniających się koncepcjach racjonalności w naukach społecznych, takich jak ekonomia. W badaniu tym wykorzystano podstawowe teksty Adama Smitha i Johna Maynarda Keynesa, aby pokazać, jak ich skupienie się na psychologicznych elementach działań gospodarczych w niezamierzony sposób ukształtowało ekonomię behawioralną. Dodatkowo w pracy zbadano zmieniającą się na przestrzeni czasu relację między ekonomią i psychologią.

Badanie rzuca światło na błędy poznawcze i heurystyki oraz ich rozległy wpływ na podejmowanie decyzji. Stosując metodologie eksperymentalne, ekonomia behawioralna bada systemowe błędy poznawcze i heurystyki w zachowaniach jednostek. W literaturze istnieje ponad 100 błędów poznawczych i heurystyk. Jednakże w tym badaniu omówiono te, które wymagają dużej siły woli ludzkiej i mogą przyczynić się do projektowania skutecznych polityk publicznych. Dlatego też autor zdecydował się na analizę 9 błędów poznawczych i heurystyk. Są one prezentowane w następujący sposób:

- Niechęć do straty
- Stronniczość status quo
- Efekt posiadania
- Mit kosztów utopionych
- Efekt zakotwiczenia
- Efekt kadrowania
- Heurystyka dostępności
- Normy społeczne
- Obecne uprzedzenia

Spośród wszystkich błędów poznawczych i heurystyk autor zdecydował się poeksperymentować z niechęcią do strat i rachunkowością mentalną z kilku powodów. Wybrano niechęć do straty, ponieważ można ją uznać za szczyt wszystkich błędów poznawczych i heurystyk przedstawionych powyżej. Rachunkowość mentalną wybrano z kilku powodów. Przykład ten jest powiązany z błędem kosztów utopionych, który jest ściśle powiązany z niechęcią do straty, będącą przyczyną wielu błędów poznawczych i heurystyk, o których mowa powyżej. Eksperymenty przeprowadzono na 42 studentach studiów magisterskich na Wydziale Nauk Społecznych i Ekonomicznych Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie na Słowacji.

Wyniki sugerują, że w procesie decyzyjnym uczniów występuje niechęć do strat i rachunkowość mentalna.

Badanie obejmuje również niektóre obszary zastosowań tych błędów poznawczych i heurystyk w polityce publicznej. Obszary są prezentowane w następujący sposób:

- Zgodność z przepisami podatkowymi
- Darowizny narządów
- Kwestie ochrony środowiska
- Zdrowie
- Edukacja
- Wskaźniki zatrudnienia
- Oszczędności emerytalne
- Frekwencja wyborcza
- Pomoc rządowa

W niniejszym badaniu zbadano możliwości wykorzystania spostrzeżeń behawioralnych w polityce publicznej oraz zbadano, gdzie mogą one być najbardziej przydatne. Możliwości te przedstawiono w następujący sposób:

- Obniżenie kosztów polisy
- Pozytywne skutki uboczne
- Nauki behawioralne oferują więcej niż tylko interwencję
- Spostrzeżenia behawioralne mogą promować zachowania prospołeczne
- Możliwość adaptacji
- Metodologia oparta na dowodach
- Zwiększanie udziału w programach publicznych
- Podejście interdyscyplinarne
- Oferowanie receptur
- Testy A/B
- Tworzenie rządu behawioralnego
- Interwencje skalujące
- Dyfuzja społeczna
- Rozwiązywanie drażliwych problemów

Istnieją również wyzwania związane z behawioralną polityką publiczną. Są one prezentowane w następujący sposób:

- długoterminowe skutki interwencji
- skutki powtarzającego się narażenia
- środki zastępcze
- negatywne skutki uboczne
- efekty równowagi ogólnej i niezamierzone konsekwencje
- różnice kulturowe
- odwrotne oddziaływanie
- kryzys replikacyjny

Dokładnie zbadano etyczne implikacje libertariańskiego paternalizmu, którego celem jest wpływanie na ludzkie zachowanie przy jednoczesnym poszanowaniu wyboru jednostek. W niniejszym badaniu omówiono kwestie etyczne związane z wykorzystaniem spostrzeżeń behawioralnych do wpływania na decyzje polityczne oraz różnicę między wpływem a manipulacją. Z rozważań etycznych wynika, że ludzie są już zajęci złymi bodźcami. Zatem podejście libertariańskiego paternalizmu jest etyczne.

Niniejsza praca stworzyła również podstawy do dokładnego zbadania włączenia spostrzeżeń behawioralnych do polityki publicznej, uznając potencjał transformacyjny nieodłącznie związany z tą metodologią. Warto zauważyć, że analiza integracji spostrzeżeń behawioralnych z polityką publiczną została poddana dodatkowej analizie, podczas której zaprezentowano ramy MINDSPACE i EAST opracowane przez BIT odpowiednio w 2010 i 2014 r., wraz z zestawem narzędzi BASIC opracowanym przez OECD do celów zastosowanie spostrzeżeń behawioralnych w polityce publicznej.

W badaniu Delphi poszukuje się opinii ekspertów i badaczy z danej dziedziny. W tej pracy przedstawiono dwie rundy badań Delphi. Eksperci rzucają światło na złożony związek między ekonomią behawioralną a polityką publiczną oraz rolę błędów poznawczych i heurystyk w kształtowaniu polityki. Wynik tego badania jest przekonujący. Badanie to potwierdza pogląd, że ekonomia behawioralna może ulepszyć politykę publiczną w porównaniu z tymi, które zakładają, że ludzie działają racjonalnie. Jednakże zrównoważone połączenie obu metodologii jest często najlepszą receptą na ustanowienie skutecznej polityki, podkreślając wzajemnie korzystne powiązanie między ekonomią behawioralną a kształtowaniem polityki publicznej.